

УДК 349.3

ДО ПИТАННЯ ПРО ТЕОРЕТИЧНІ КОНСТРУКЦІЇ В НАУЦІ ПРАВА СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

А. Благодир

*Інститут (філія) Московської державної
юридичної академії імені О.Е. Кутафіна в м. Кірові
вул. Московська, 30, 610000 Кіров, Російська Федерація*

Досліджено основні науково-теоретичні конструкції права соціального забезпечення. Проаналізовано зміст базової конструкції «право людини на життя» та її зв'язок із соціально-економічними правами.

Ключові слова: право соціального забезпечення, система наукових знань, універсальні теорії, доктрина.

Будь-яку науку розглядають як складний саморегулюючий механізм, орієнтований на подальше поглиблення і розвиток знань про закономірності природи, суспільства чи мислення. З позиції філософського підходу систему наукових знань припустимо розглядати через призму її складових елементів: понять, категорій, гіпотез, концепцій, теорій, доктрин, а також принципів – ідей, які є підставами побудови теорій [1, с. 25]. У рамках нашої статті неможливо розглянути всі зазначені елементи. Тому звернемося до короткого аналізу теорій, які отримали свій розвиток у науці права соціального забезпечення в пострадянський період, а також до тенденції формування основної доктрини.

У вітчизняному правознавстві проблемам сутнісного змісту теорій завжди приділяли достатню увагу. У найзагальнішому вигляді юридична наука визначає «теорію» – як систему наукового знання, що описує і пояснює певну сукупність явищ і зводить відкриті у цій галузі закономірні зв'язки до єдиного спільного початку [1, с. 45; 2, с. 504]; або як констатацію, опис та отримане підкріплення досвідом логічне пояснення понять і категорій права, ідей і положень, висловлених правовою думкою, а також доказ фактів, заданих правовою практикою [3, с. 129, 4; 5; 6; 7; 8, с. 127; 9, с. 108–109]. У всіх випадках підкреслено, що «теорія» є: системним знанням про необхідні сторони, зв'язки досліджуваного, його сутність і закономірності; знання про закономірності досліджуваного є логічно несуперечливими і заснованими на якомусь єдиному, об'єднаному початку – певної сукупності вихідних теоретичних або емпіричних принципів.

Залежно від значущості теорій, від їх місця в системі галузевого правового знання такі утворення прийнято класифікувати на універсальні, базові та приватні.

Універсальні теорії відіграють особливу роль у галузевій правовій науці, представляючи собою найвищий рівень систематизації правового знання. У цьому випадку наголошено на тому, що вони несуть особливе методологічне навантаження, розкривають об'єкт, способи і завдання дослідження, або синтезують матеріал, з якого будуються головні несучі конструкції науки, є їх центральною ланкою.

Безсумнівно, універсальною теорією в науці права соціального забезпечення є вчення В.С. Андрєєва, який ще в другій половині ХХ ст. розробив і обґрунтував знання про поняття, предмет, метод, структуру галузі. Це вчення згодом одностайно підтримали інші вчені [10, 11] і до сьогодні не втратило своєї актуальності [12, с. 17; 13, 14, 15, 16, 17]. Про значущість цієї теорії свідчить той факт,

що періодично вчені висловлюють різні гіпотези і концепції, за допомогою яких вони хотіли б збагатити цю теорію, але ніяк не спростувати її. Важливо також мати на увазі, що теорія В.С. Андрєєва дає підстави вченим розвивати і теоретично обґрунтувати знання про принципи правового регулювання радянського і російського права соціального забезпечення; знання про джерела права соціального забезпечення та інші знання, сформульовані в базових і приватних теоріях.

Базові теорії, вбираючи в себе все правове знання, структуруючи його за основними предметними сферами, обґрунтовують основні категорії і комплексні інститути права. Універсальна теорія В.С. Андрєєва стала значним науковим аргументом для подальших теоретичних дискусій і вироблення базових теорій: про визнання самостійності цієї галузі в загальній системі права; про співвідношення і відмежування права соціального забезпечення від інших галузей (трудоного, адміністративного, сімейного, конституційного) права [9, с. 109–108; 17]; про правовідносини соціального забезпечення. Тривалі, не завжди конструктивні суперечки про предмет і метод права соціального забезпечення негативно позначилися на розробці системи галузі, а отже, і на структуруванні знання про неї. Тим не менше, вчення про систему галузі науково обґрунтовує поділ її на Загальну і Особливу частини, розкриває структуру кожної з частин, підкреслюючи при цьому, що система галузі з об'єктивних причин не завершила свого остаточного формування. Завдяки науковому аналізу системи законодавства про соціальне забезпечення Ю.В. Васильєва обґрунтувала перспективи її подальшого вдосконалення і необхідність прийняття кодифікованих актів, що законодавчо закріплять систему галузі [18, с. 19–21].

Цікаво зауважити, що під час розробки універсальної теорії В.С. Андрєєв зазначив, що правовідносини соціального забезпечення – це наукова абстракція, оскільки на практиці не виникає «якихось» одиничних забезпечувальних правовідносин. Продовжуючи його думку, в середині 80-х років ХХ ст. Р.І. Іванова розробила теорію про правовідносини соціального забезпечення [19, с. 46], в рамках якої вона побачила специфічну особливість таких правовідносин, як, зокрема, існування їх в реальному житті лише як конкретних видових правовідносин. Надалі вчення про правовідносини соціального забезпечення збагатилося дослідженнями окремих його елементів (суб'єкт [9, с. 109–110; 17; 20; 21; 22], об'єкт [23, с. 145], зміст [14, с. 14], юридичні факти [24, с. 9; 25; 26; 27; 28]) і критеріїв для класифікації.

Врешті, у приватних теоріях проявляється багатство і розмаїття предмета вивчення конкретної галузевої правової науки. Безліч таких теорій складається в найрізноманітніших сферах правового знання, у них знаходять обґрунтування окремі поняття й інститути галузі права. Приватні теорії, використовуючи теоретичні положення, сформульовані в універсальних та базових теоріях, водночас можуть бути їх складовими блоками знань або, торкаючись окремих видів суспільних явищ, конкретизувати і розвивати ці теорії.

Яскравим прикладом приватної теорії слугує вчення про соціальне страхування, формування якого почалося на зламі ХІХ–ХХ ст. у працях Н.А. Вигдорчика [30], З.Р. Теттенборна [31]. У пострадянський період М.Ю. Федорова [29], В.П. Галаганов [32] та інші вчені [9; 14; 23; 33; 34; 35] продовжили подальше дослідження проблем теорії соціального страхування, вже з урахуванням особливостей розвитку суспільства в умовах ринкової економіки.

Очевидно також, що наукою права соціального забезпечення накопичений досить великий масив галузевого правового знання, що потребує осмислення в рамках дослідження конкретних інститутів. Сьогодні знання в галузі пенсійного

забезпечення [18; 36; 37; 38; 39; 40]; забезпечення громадян соціальними виплатами у вигляді допомог [41; 42; 43]; щодо надання громадянам медичної допомоги та лікування [44; 45]; соціального обслуговування [46; 47; 48]; державної соціальної допомоги [49; 50; 51], як результат теоретичного осмислення, знаходять своє логічне завершення та отримують змістовну форму.

Особливим утворенням в системі правової науки є доктрина. Ця теоретична конструкція слугує утвердженню та поширенню певних ідей з метою впровадження їх в правову практику. За справедливим зауваженням Н.А. Богданової, в залежності від традицій правової культури, ідеології, політичної ситуації держави, маючи теоретичну і соціальну цінність, відповідну конкретній історичній ситуації, доктрини є орієнтиром для науки, права та практичної діяльності. Тим не менше, вони часто ідеологічно і політично упереджені та названа ознака перетворює доктрину з наукової конструкції в політичний інструмент впливу на правову практику і виявляється у разі заповнення правових прогалів чи корегування праворозуміння [52, с. 191].

Діяльність із вдосконалення та впорядкування знань у науці права соціального забезпечення на пострадянському просторі потребує науково обгрунтованої, загальновизнаної і практично значущої доктрини в системному її вираженні. На жаль, на сьогодні немає концептуально цілісного уявлення про неї, оскільки часто зобов'язання, взяті на себе російською державою, не гарантовані повною мірою в національному соціально-забезпечувальному законодавстві.

Ідеї, що ґрунтуються на розвитку соціально-економічних прав (прав другого покоління) в суспільстві, визнання загальнолюдських цінностей світовою спільнотою, закріплених в міжнародних актах (Деклараціях, Конвенціях), а також досвід інших країн, поєднуючи в собі одночасно концептуальну спадкоємність і нові тенденції в розвитку права соціального забезпечення та правової системи Росії, стають основою для формування на сучасному етапі доктрини «права людини на життя».

Саме доктрина «права людини на життя» фактично стала наднаціональною, потребує активних дій від будь-якої держави щодо гарантування цього права за допомогою правових та економічних механізмів незалежно від свого економічного потенціалу і розвитку. Зміст «права людини на життя», відповідно, має наповнитись високим стандартом і якістю життя, становищем людини у сфері праці, побуту, зайнятості, добробуту, соціальної захищеності з метою створення умов, за яких вона може бути вільною від страху і нужди. Усі ці аспекти життя людини, так чи інакше, безпосередньо стосуються сфери соціального забезпечення і потребують від російської держави розвитку і вдосконалення національного законодавства на основі корінних змін у соціальній політиці в сфері прав людини.

Раніше вже було зазначено, що російська держава, яка проголосила ідею розвитку соціальної держави, має керуватися, передусім, міжнародними стандартами у сфері соціального забезпечення [53; 54; 55; 56; 57], а не спонтанними, непродуманими, економічно не обгрутованими рішеннями з надання або збільшення того чи іншого виду забезпечення. Показово, що найчастіше процеси у соціальній сфері здійснюються без продуманого плану послідовних дій, методом проб і помилок, не спираються на надійний фундамент системних теоретичних узагальнень і наукових висновків. Зазначена особливість стала вже «порочною» традицією і, як наслідок, регулярно потрапляє в орбіту конституційного правосуддя. Це ставить перед Конституційним Судом завдання особливого роду – не лише захистити основні соціальні права громадян, але і посприяти виробленню напрямів розвитку соціально-забезпечувального законодавства.

Конституційний Суд, виявляючи значну кількість соціально-забезпечувальних норм, невідповідних Конституції РФ, неодноразово роз'яснював законодавцеві свою позицію щодо зміцнення в соціально-забезпечувальному законодавстві конституційних начал і міжнародно-правових стандартів [58]. Формулюючи у своїх рішеннях конкретні правові позиції, Конституційний Суд завжди керується винятково правовими міркуваннями, які в принципі не схильні до політичної, економічної та іншої кон'юнктури [59]. Цілком поділяючи такий підхід, вкажемо на зміст деяких рішень Конституційного Суду Росії, який показав, що федеральне законодавство часто суперечило Конституції РФ і порушувало «право людини на життя» при регулюванні тих чи інших соціальних прав (права на дострокове призначення трудової пенсії у зв'язку з ризиком втрати професійної працездатності до досягнення пенсійного віку [60]; права на освіту, медичну допомогу та соціальне забезпечення у зв'язку з порушенням права на вибір місця перебування і проживання в придатній для постійного проживання житловій будівлі [61]; права на захист материнства в частині права на відповідний розмір допомоги після вагітності та пологах для застрахованих жінок, чий середній зарібок перевищує передбачену суму допомоги (встановлений максимальний розмір) [62]. Але в будь-якому випадку заслуговує на увагу позиція В.Д. Зорькіна, який вважає, що Конституційний Суд, так само як і законодавець, не може діяти радикально, оскільки соціальні права мають значення політичного стабілізатора, забезпечуючи можливість поступального суспільного розвитку без ексцесів і революційних потрясінь. Отже, має бути гарантована наступність у розвитку правового регулювання, його еволюційне перетворення в нову систему соціального захисту, що враховує сучасні потреби громадян, з одного боку, і публічні інтереси – з іншого [63].

Для подальшого розвитку науки права соціального забезпечення зазначене дає підстави зробити такі висновки. По-перше, в сучасній Росії ідея «права людини на життя» не є правовою категорією. По-друге, ця ідея, тим не менше, нерозривно пов'язана з соціально-економічними правами, розкрити сенс і зміст яких – справа законодавця, Конституційного Суду і правозастосовця. По-третє, саме ідея «права людини на життя» має стати для науки права соціального забезпечення головною доктриною.

Список використаної літератури

1. *Сырых В.М.* Логические основания общей теории права : в 2 т. – Т. 1 : Элементный состав / В.М. Сырых. – М. : Юридический Дом «Юстицинформ», 2000. – 209 с.
2. *Копнин П.В.* Гносеологические и логические основы науки / П.В. Копнин. – М., 1974. – 604 с.
3. *Васильев А.М.* Правовые категории. Методологические аспекты разработки системы категорий теории права / А.М. Васильев. – Изд-во : Юрид. лит-ра. – М., 1976. – 320 с.
4. *Тучкова Э.Г.* Труд и социальное обеспечение пожилых граждан в СССР: правовые проблемы : автореф. дисс. на соискание уч. степени д-ра юрид. наук / Э.Г. Тучкова. – М., 1990. – 52 с.
5. *Мачульская Е.Е.* Право социального обеспечения в условиях рыночной экономики: теория и практика правового регулирования : автореф. дисс. на соискание уч. степени д-ра юрид. наук / Е.Е. Мачульская. – М., 2000. – 51 с.
6. *Ерофеева О.В.* Защита прав граждан на пенсионное обеспечение : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / О.В. Ерофеева. – М., 2010. – 20 с.
7. *Серебрякова Е.А.* Правовые аспекты рассмотрения споров по вопросам социального обеспечения : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / Е.А. Серебрякова. – М., 2002. – 21 с.

8. *Лушникова М.В.* Курс права социального обеспечения / М.В. Лушникова, А.М. Лушников. – М. : ЗАО Юстицинформ, 2008. – 600 с.
9. *Захаров М.Л.* Право социального обеспечения России : учебник / М.Л. Захаров, Э.Г. Тучкова. – М. : Издательство БЕК, 2001. – 576 с.
10. *Лушникова М.В.* Правовой механизм социального партнерства в регулировании трудовых и социально-обеспечительных отношений: сравнительно-правовое исследование : автореф. дисс. на соискание уч. степени д-ра юрид. наук / М.В. Лушникова. – М., 1997. – 52 с.
11. *Миронова Т.К.* Право социального обеспечения и современные тенденции правового регулирования отношений в сфере социальной защиты : автореф. дисс. на соискание уч. степени д-ра юрид. наук / Т.К. Миронова, 2007. – 51 с.
12. *Егоров А.Н.* Основные принципы советского права социального обеспечения / А.Н. Егоров. – М. : МГУ, 1984. – 80 с.
13. *Савостьянова В.Б.* Новация принципов пенсионного права в условиях современной пенсионной реформы в России : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / В.Б. Савостьянова. – М., 1999. – 20 с.
14. *Тарасова Л.С.* Проблемы реализации принципа социальной справедливости в современном пенсионном обеспечении : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / Л.С. Тарасова. – М., 2003. – 21 с.
15. *Савостьянова В.Б.* О принципах российского права социального обеспечения. / В.Б. Савостьянова, И.Р. Маматказин // Трудовое право и право социального обеспечения. Актуальные проблемы. – М. : «Проспект», 2000. – С. 194–195.
16. *Кобзева С.И.* Источники права социального обеспечения России : автореф. дисс. на соискание уч. степени д-ра юрид. наук / С.И. Кобзева. – М., 2009. – 52 с.
17. *Рогачев Д.И.* Метод права социального обеспечения : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / Д.И. Рогачев. – М., 2002. – 22 с.
18. *Васильева Ю.В.* Кодификация российского законодательства о социальном обеспечении: теоретические и практические проблемы : автореф. дисс. на соискание уч. степени д-ра юрид. наук / Ю.В. Васильева. – М., 2010. – 52 с.
19. *Иванова Р.И.* Правоотношения по социальному обеспечению в СССР / Р.И. Иванова. – М. : Издат. Московского ун-та, 1986. – 176 с.
20. *Курченко О.С.* Государство как субъект права социального обеспечения : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / О.С. Курченко. – СПб., 2009. – 21 с.
21. *Гречук Л.А.* Субъекты – получатели в праве социального обеспечения России : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / Л.А. Гречук, 2002. – 22 с.
22. *Мадатов А.А.* Пенсионный фонд Российской Федерации как субъект пенсионных правоотношений : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / А.А. Мадатов. – М., 2001. – 20 с.
23. *Карновская Е.Я.* Правовой статус инвалидов из числа рабочих и служащих в советском социальном обеспечении : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / Е.Я. Карновская. – М., 1984. – 21 с.
24. *Карпунина Н.А.* Юридические факты в пенсионном обеспечении Российской Федерации : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / Н.А. Карпунина. – М., 2010. – 21 с.
25. *Вихров Д.Г.* Страховой стаж и его юридическое значение в праве социального обеспечения : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / Д.Г. Вихров. – М., 2001. – 20 с.
26. *Бутенко Е.И.* Особенности юридических фактов в праве социального обеспечения России: теоретический аспект : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / Е.И. Бутенко. – СПб., 2010. – 22 с.

27. *Галаева Л.А.* Страховые случаи как юридические факты в обязательном социальном страховании : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / Л.А. Галаева. – М., 2011. – 21 с.
28. *Поваренков А.Ю.* Риск в трудовом праве и праве социального обеспечения : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / А.Ю. Поваренко. – Ярославль, 2010. – 22 с.
29. *Федорова М.Ю.* Теоретические проблемы правового регулирования социального страхования : автореф. дисс. на соискание уч. степени д-ра юрид. наук : спец. 12.00.05 «Трудовое право ; право социального обеспечения» / М. Ю.Федорова. – СПб., 2003. – 51 с.
30. *Вигдорчик Н.А.* Теория и практика социального страхования / Н.А. Вигдорчик. – Вып. 1 : Теоретические основы социального страхования. – 3-е изд. – М. ; Петроград, 1923. – 217 с.
31. *Теттенборн З.Р.* Социальное обеспечение и социальное страхование. / З.Р. Теттенборн // ВСОБ. – 1921. – № 5–6. – С. 43–50.
32. *Галаганов В.П.* Правовое регулирование отношений по обязательному социальному страхованию: проблемы теории и практики : автореф. дисс. на соискание уч. степени д-ра юрид. наук / В.П. Галаганов. – М., 2009. – 52 с.
33. *Дуденкова М.Б.* Обязательное социальное страхование от несчастных случаев на производстве и профессиональных заболеваний : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. наук / М.Б. Дуденкова. – М., 2009.
34. *Куприян С.В.* Обязательное социальное страхование лиц, самостоятельно обеспечивающих себя работой : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / С.В. Куприян. – М., 2005. – 23 с.
35. *Ковалевский С.М.* Обязательное социальное страхование от несчастных случаев на производстве: правовые вопросы. / С.М. Ковалевский. –СПб., 2003. – 209 с.
36. *Фомина С.В.* Пенсионное обеспечение государственных гражданских служащих в России: правовые вопросы : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / С.В. Фомина. – М., 2007. – 23 с.
37. *Чирков С.А.* Правовое регулирование пенсионного обеспечения лиц, выехавших на постоянное место жительства за границу : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / С.А. Чирков, 2009. – 21 с.
38. *Кашеева О.А.* Институт исчисления размеров пенсий в праве социального обеспечения: теория и практика правового регулирования : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / О.А. Кашеева. – М., 2005. – 22 с.
39. *Сапожникова Н.И.* Правовое регулирование досрочного пенсионного обеспечения : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / Н.И. Сапожникова. – Екатеринбург, 2005. – 21 с.
40. *Чупрова Е.В.* Право на пенсионное обеспечение и его реализация в условиях рыночной экономики : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / Е.В. Чупрова, 1999. – 23 с.
41. *Корсаненкова Ю.Б.* Российская система социальных пособий на детей: правовой аспект : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / Ю.Б. Корсаненкова. – М., 2007. – 21 с.
42. *Сотникова Л.В.* Социальное обеспечение семей с детьми в Российской Федерации: правовые вопросы : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / Л.В. Сотникова, 2007. – 22 с.
43. *Смирнова Н.Л.* Пособия по временной нетрудоспособности как вид страхового обеспечения по праву социального обеспечения современной России : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / Н.Л. Смирнова. – Владивосток, 2002. – 21 с.

44. Рожкова Ю.В. Психиатрическая помощь в системе социальной защиты лиц, страдающих психическими расстройствами: правовые вопросы : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / Ю.В. Рожкова. – Омск, 2006. – 23 с.
45. Власенкова В.В. Право на охрану здоровья и медицинскую помощь в Российской Федерации : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / В.В. Власенкова. – М., 2007. – 21 с.
46. Буянова М.О. Социальное обслуживание граждан России в условиях рыночной экономики: теоретико-правовой аспект : автореф. дисс. на соискание уч. степени д-ра юрид. наук / М.О. Буянова. – М., 2002. – 52 с.
47. Благодир А.Л. Правовое регулирование социального обслуживания граждан : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / А.Л. Благодир. – М., 2002. – 22 с.
48. Шипулина Л.Н. Социальное обслуживание населения в Российской Федерации (правовые вопросы) : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / Л.Н. Шипулина. – Екатеринбург, 2012. – 21 с.
49. Измestьев А.В. Правовое регулирование социальной защиты населения Российской Федерации в жилищно-коммунальной сфере : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / А.В. Измestьев. – Омск, 2005. – 23 с.
50. Пашкова Г.Г. Льготы в праве социального обеспечения : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / Г.Г. Пашкова. – Томск, 2004. – 21 с.
51. Деркачева Т.В. Правовое регулирование государственной социальной помощи: федеральный и региональный аспекты : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / Т.В. Деркачева. – М., 2002. – 21 с.
52. Богданова Н.А. Система науки конституционного права / Н.А. Богданова. – М. : Юрист, 2001. – 219 с.
53. Лаптев Г.С. Международные стандарты социального обеспечения : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / Г.С. Лаптев. – Омск, 2011. – 21 с.
54. Акатнова М.И. Право человека на социальное обеспечение в международных актах, законодательстве зарубежных стран и России : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / М.И. Акатнова. – М., 2009. – 22 с.
55. Бондарева Э.С. Социальные стандарты по трудовому праву и праву социального обеспечения : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / Э.С. Бондарева. – М., 2007. – 21 с.
56. Шаманаева И.И. Вопросы соотношения российского законодательства о социальном обеспечении с международными актами о правах человека : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / И.И. Шаманаева, 1999. – 22 с.
57. Кузеванов А.С. Сравнительная характеристика пенсионных систем Российской Федерации и других стран СНГ: правовое исследование : автореф. дисс. на соискание уч. степени канд. юрид. наук / А.С. Кузеванов. – Екатеринбург, 2012. – 23 с.
58. Постановление Конституционного Суда РФ от 24 мая 2001 г. № 8-П // Вестник КС РФ. – 2001. – № 5; См. также: Постановление КС РФ от 25 декабря 2007 г. № 14-П // СЗ РФ. – 2007. – № 53. – Ст. 6674; Постановление КС РФ от 3 июня 2004 г. № 11-П // СЗ РФ. – 2004. – № 24. – Ст. 2476; Постановление КС РФ от 22 марта 2007 г. № 4-П // СЗ РФ. – 2007. – № 14. – Ст. 1742; Постановление КС РФ от 10 июля 2007 г. № 9-П // СЗ РФ. – 2007. – № 29. – Ст. 3744; Определение КС РФ от 27 июня 2005 г. № 231-О // СЗ РФ. – 2005. – № 29. – Ст. 3097.
59. Маврин С.П. Правовые позиции Конституционного суда Российской Федерации: природа и место в национальной правовой системе / С.П. Маврин // Журнал конституционного правосудия. – 2010. – № 6. – С. 34–39.
60. Постановление Конституционного Суда РФ от 3 июня 2004 г. № 11-П // СЗ РФ. – 2004. – № 24. – Ст. 2476.

61. Постановление Конституционного Суда РФ от 26 декабря 2002 г. № 17-П // СЗ РФ. – 2003. – № 1. – Ст. 152.
62. Постановление Конституционного Суда РФ от 14 апреля 2008 г. № 7-П // СЗ РФ. – 2008. – № 18. – Ст. 2089.
63. Зорькин В.Д. Обеспечение социальной справедливости и защита социальных прав граждан в конституционном правосудии / В.Д. Зорькин // Журнал конституционного правосудия. – 2009. – № 3. – С. 109–126.

К ВОПРОСУ О ТЕОРЕТИЧЕСКИХ КОНСТРУКЦИЯХ В НАУКЕ ПРАВА СОЦИАЛЬНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ

А. Благодир

*Институт (филиал) Московской государственной
юридической академии имени О.Е. Кутафина в г. Кирове
ул. Московская, 30, 610000 Киров, Российская Федерация*

Исследованы основные научно-теоретические конструкции права социального обеспечения. Проанализировано содержание базовой конструкции «право человека на жизнь» и ее связь с социально-экономическими правами.

Ключевые слова: право социального обеспечения, система научных знаний, универсальные теории, доктрина.

ON THEORETICAL CONSTRUCTIONS IN THE SCIENCE OF SOCIAL SECURITY LAW

A. Blagodir

*Kirov Institute of Kutafin Moscow State Law Academy
Moskovskaya Str. 30, RU – 610000 Kirov, Russian Federation*

In the article the main scientific and theoretical constructions of social security law are highlighted. The content of the base construction «human right to life» and its connection with socio-economic rights are analyzed.

Key words: social security law, system of scientific knowledge, universal theories, doctrine.

*Стаття: надійшла до редакції 26.11.2012
прийнята до друку 14.01.2013*